

Изх. № 166/07.05.2020 г.

До

РИОСВ – Перник

гр. Перник 2304, ул. „Бл. Гебрев“ № 15, ет. 1
Електронна поща: riosv-pernik@riosv-pernik.com

До

Кмета на община Перник

Адрес: пл. „Св. Иван Рилски“ № 1
Електронна поща: obshtina@pernik.bg

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“, със седалище в гр. София, и адрес за кореспонденция: гр. София 1164, ул. „Кръстьо Сарафов“ № 24, телефон 02/9431123, представлявано от Меглена Антонова и Генади Кондарев

Относно: Инвестиционно предложение за техническа ликвидация и отстраняване на вредните последици при прекратяване на производствената дейност във въгледобива на „Мини Перник“ ЕАД в рамките на гр. Перник – Зона I, ж. к. „Драгановец“ и Зона I. 1 ж. к. Драгановец по плана на гр. Перник, община Перник, с възложител „ЕКО АНТРАЦИТ“ ЕАД

**Уважаема госпожо директор,
Уважаеми господин кмет,**

На уеб страницата на Община Перник е публикувано искане за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционно предложение с възложител „ЕКО АНТРАЦИТ“ ЕАД. Инвестиционното предложение предвижда техническа ликвидация и отстраняване на вредните последици при прекратяване на производствената дейност във въгледобива на „Мини Перник“ ЕАД в рамките на гр. Перник – Зона I, ж. к. „Драгановец“ и Зона I. 1 ж. к. Драгановец по плана на гр. Перник, община Перник („ИП“).

Обявен е срок от 22.04.2020 г. до 06.05.2020 г. за представяне на писмени възражения, мнения и становища по ИП.

На основание чл. 6, ал. 9, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда („Наредбата за ОВОС“) представяме становището на Сдружение „За Земята – достъп до правосъдие“.

ИП предвижда техническа ликвидация на минни изработки от стара минна дейност в кв. Драгановец, в границите на стария рудник „Стари рудници“ (бившия „Темелко Ненков“). ИП е първи етап от проект за техническа ликвидация и премахване на вредните последици на минните изработки на „Мини Перник“ ЕАД на територията на гр. Перник. Изработките на старата минна дейност под град Перник създават опасност от пропадане на земни пластове с риск за здравето и имуществото на населението. Поради това реализацията на ИП е важна за сигурността и развитието на града.

В описанието на ИП липсва информация относно важни характеристики на планираната дейност. Това на практика прави невъзможна преценката за необходимостта от ОВОС и оценката за степента и значимостта на въздействието върху околната среда (чл. 7, ал. 1 от Наредбата за ОВОС).

Ето защо настояваме или на основание чл. 6, ал. 3 от Наредбата за ОВОС да изискате от Възложителя да отстрани допуснатите неточности и непълноти или да задължите Възложителя да проведе процедура за ОВОС.

Непълнотите и неточностите в описанието на ИП са както следва:

1. Относно вида на отпадъка от дейността на ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД

Изразваме сериозно притеснение производствен отпадък от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД да бъде използван за запълването на изработките от минна дейност. Считаме, че това предполага значителен риск за качеството на околната среда и здравето и населените и е предпоставка за извършване на процедура по оценка на въздействието върху околната среда („ОВОС“).

Аргументите ни са следните:

ИП предвижда запълване на изработките от старата минна дейност с хидросмес от цимент, шлам, електро-филтърен прах и вода. В искането по чл. 6 от Наредбата за ОВОС е заявено, че шлам и електро-филтърен прах ще бъдат доставени от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД, като това представляват неопасни отпадъци със следните кодове:

- 10 01 01 – сгурия, шлака и дънна пепел от котли (с изключение на пепел от котли, упомената в 10 01 04)
- 10 01 02 – увлечена/летяща пепел от изгаряне на въглища (пепелина от електрофилтрите)

Считаме, че има многобройни факти, които навеждат извода, че шлаката и пепелта от електрофилтри от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД представляват опасен отпадък.

По правило промишленият отпадък от изгарянето на въглища се счита неопасен отпадък с кодове 10 01 01 и 10 01 02. От 2018 г. до днешна дата ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД изгаря големи количества неопасни отпадъци и отпадъчна биомаса, което води до формиране на диоксини и фурани в промишления отпадък – вещества, които са предпоставка производствения отпадък от изгарянето да се квалифицира като опасен.

- В годишния си доклад ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД декларира, че през 2018 г. е изгорила 565 000 тона отпадъчна биомаса и 47 000 тона неопасен отпадък, т.е. повече от 22% от общото количество твърди горива, изгорени в централата (общо 2 537 000 тона).
- Съгласно публична информация, министърът на околната среда и водите е разрешил на ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД да изгори до 500 000 тона неопасен отпадък в периода 12 ноември 2018 г. - 11 май 2019 г. Това разрешение е издадено без да са спазени изискванията на законодателството за комплексно предотвратяване на замърсяването и без оценка на въздействието на околната среда.
- През април 2019 г. ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД получи комплексно разрешително да изгаря съвместно неопасни отпадъци, биомаса и въглища. Бе допуснато предварително изпълнение на комплексното разрешително, въз основа на което централата изгаряше посочените горива. През 2019 г. и 2020 г. в медиите бе публикувана информация за многократни нарушения на условията на КР и законодателството от страната на централата.

Съгласно чл. 6, ал. 2 отпадъците са опасни, ако отговарят на едно или повече от следните условия:

„(...)

2. изброени са в приложение № 3, част I и притежават едно или повече от свойствата, посочени в приложение № 3 от ЗУО;

3. изброени са в приложение № 3, част II, съдържат един или повече от компонентите, посочени в приложение № 4, и концентрацията на опасни вещества в тях е:

а) такава, че отпадъците проявяват едно или повече от свойствата по приложение № 3 от ЗУО;

(...)“

Изгарянето на отпадъчна биомаса и неопасни отпадъци води до емисии на диоксини и фурани във въздуха. Основна техника за намаляване на емисиите на вредности във въздуха е улавянето им чрез електрофилтрите, като по този начин вредностите биват отделяни в електрофилтърната пепел. Съединенията на ди-бензофуран и ди-бензофуран са изброени както в Приложение 3, Част I към Наредбата за класификация на отпадъците (т. 17 и т. 18), така и в Приложение 4 към същата Наредба (С49 и С50). Следователно изгарянето на големи количества отпадъчна биомаса и неопасен отпадък създава голяма вероятност шламът и пепелта от електрофилтри, генерирана от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД през 2018 г. и 2019 г., да представлява опасен отпадък. Този извод се подкрепя и от факта, че към настоящия момент пред РИОСВ – Перник тече процедура по основно охарактеризиране именно на отпадък с кодове 10 01 01 и 10 01 02, както и процедура по съгласуване на

планове за вземане на проби за изпитване на отпадъци с цел основно охарактеризиране с кодове 10 01 15 (сгурия, шлака и дънна пепел от процеди на съвместно изгаряне, различни от упоменатите в 10 01 14) и 10 01 17 (увлечена/лятяща пепел от процеси на съвместно изгаряне, различна от упоменатата в 10 01 16).

Важно е да се отбележи, че през 2018 г. и през месеците от януари до април 2019 г. централата е изгаряла отпадъци и отпадъчна биомаса без комплексно разрешително. Следователно няма гаранции, че през този период са спазвани нормативните условия за минимализиране на емисиите на диоксини и фурани. Налице е съществен риск през този период централата да е отделяла емисии на диоксини и фурани значително над установените норми. Това твърдение се подкрепя от факта, че СНИ за измерване на диоксини и фурани за всички изпускателни устройства е внедрена едва в началото на 2020 г.

През януари 2020 г. бе публикувана информация, че прокуратурата разследва директора на централата за престъпление срещу народното здраве, тъй като е установено съхранение и изгаряне на опасни отпадъци в централата. Изгарянето на опасни отпадъци по дефиниция води до формирането на опасен отпадък.

Законът за опазване на околната среда изисква необходимостта от извършване на ОВОС да се преценява предвид очакваното замърсяване и вредно въздействие и рисковете за човешкото здраве поради неблагоприятно въздействие върху факторите на жизнената среда (чл. 93, ал. 4, т. 1, букви „д“ и „ж“). Следва да се вземе предвид и местоположението на инвестиционното предложение, както и съществуващо и одобрено земеползване (чл. 93, ал. 4, т. 2 от ЗООС). ИП предполага сместа, в която да има шлам и пепел от електрофилтри от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД, да бъде инжектирана в старите минни изработки, които се намират на непосредствено под жилищния квартал „Драгановец“. Това създава предпоставки опасни вещества да попаднат в почвата и подпочвените води и да изложат на риск здравето и живота на живущите в района.

Предвид изложените аргументи, считаме, че е налице значителен риск шлам и пепел от електрофилтри от ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД да представлява опасен отпадък, което налага извършването на процедура по ОВОС.

2. Относно въздействието на отпадъците върху подземните води

Съществуват данни, че осъществяваният в продължение на десетилетия добив на въглища е довел до образуването на техногенен водоносен хоризонт на подземните води. Т.е. предложената дейност по запълване на изработките от старата минна дейност се очаква пряко да засегне подземните води. При оценката на въздействието на дейностите по запълване следва да се вземат следните фактически и правни обстоятелства:

- Първо – описаната по-горе опасност промишленият отпадък от дейността на ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД да представлява опасен отпадък;

- Второ – съществуването на редица разпоредби в Закона за водите (ЗВ), които задължават властите да вземат мерки за невлошаване на качеството на подземните води;

Така например чл.116, ал.1, т.2 от ЗВ поставя за цел постигане на добро химично състояние на подземните води. Следователно в една процедура за ОВОС ще следва да бъде окачествено от една страна сегашното химично състояние на подземните води и от друга страна – какъв точно отпадък е промишленият отпадък от дейността на ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД и по какъв начин влагането на този отпадък в сместа, с която ще се запълват минните изработки ще се отрази на химичното състояние на подземните води в светлината на целта, поставена от чл. 116, ал. 1, т. 2 от ЗВ.

В процедурата по ОВОС ще може да се гарантира спазването и на чл. 118а, ал. 1, точки 1, 2 и 3 от ЗВ:

„Чл. 118а. (Нов - ДВ, бр. 65 от 2006 г.) (1) За опазване на подземните води от замърсяване се забраняват:

- 1. (в сила от 22.12.2013 г.) прякото отвеждане на замърсители в подземните води, освен в случаите по ал. 2;*
- 2. обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води;*
- 3. други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води;“*

Сега в описанието на ИП няма достатъчно данни за това как и дали дейностите по запълване на минните изработки ще се съобразяват със забраните, съдържащи се в чл. 118а от ЗВ.

Накратко – единствено и само в процедурата за ОВОС ще могат да бъдат изяснени описаните по-горе фактически обстоятелства и какво въздействие ще укаже предложената дейност върху компонентите на околната среда.

3. Относно други въпроси, които би следвало да бъдат разгледани в процедурата за преценка на необходимостта от ОВОС или в процедурата по ОВОС

При преценката на необходимостта от ОВОС, следва да бъдат разгледани следните въпроси:

1. Освен предвидения временен водоотлив за Минния музей, какви са очакваните временни покачвания на водните нива в резултат от изместване на подземните води при провеждане на тампонажните и инжекционни работи? Има ли опасност (и къде) от временни замочурявания и къде ще се самоизливат изместените подземните води? Например, на вертикален разрез II-II под пресечката на ул. Добри Чинтулов и ул. Презвитер Кузма (Технол. у-к № Ю.19) водното ниво е близо до терена.

2. Има ли нужда от вземане на водни проби за физико-химичен анализ на рудничните води при временен водоотлив на зона I.2 Драгановец (Минен музей)? Препоръката ни е такива проби да бъдат взети.
3. При доказване на отклонения по някои показатели на рудничните води от водоотливните сондажи - основно неразтворени вещества, изпълнителите следва ли да използват мобилни пречиствателни съоръжения за намаляването им до изискуемите концентрации преди включването им в р. Струма или да включат водоотливните руднични води към градската канализация след съгласуване с „ВиК“ ООД гр. Перник? Препоръката ни е да бъде включено такова условие в едно решение – независимо от това дали е решение по необходимостта от ОВОС или решение по ОВОС.
4. Уместно ли е в близост да се направи връзка с водопровод за вода с непитейни качества, необходима за строителните нужди, с което ще се ограничи използването на водоноски? Обръщаме внимание, че би било добре, ако бъде ограничен транспорта до строителните обекти – така ще бъдат намалени въглеродните и праховите емисии.

Ето защо настояваме или на основание чл. 6, ал. 3 от Наредбата за ОВОС да изискате от Възложителя да отстрани допуснатите неточности и непълноти или да задължите Възложителя да проведе процедура за ОВОС.

07.05.2020 г.

С уважение:

Меглена Антонова

Генади Кондарев

/Членове на УС на „За Земята – достъп до правосъдие“/